

W ROCZNICĘ KONSTYTUCJI 3 MAJA
(scenariusz opracowała mgr Danuta Kapczyńska)

/dzieci występują w oryginalnych strojach szlachty i mieszczaństwa wypożyczonych z teatru/
/ z głębi słysząc muzykę poważną Chopina/

NARRATOR

Obchodzimy dziś uroczyste wielką rocznicę – Święto Konstytucji 3 Maja.
Przez długi czas o tym tak ważnym dla narodu wydarzeniu nie mówiło się
prawie wcale, dopiero 6 kwietnia 1990 roku Sejm Rzeczypospolitej zdecydował
o przywróceniu święta 3 Maja.
Spróbujmy poznać historię tamtego okresu:
- posłuchajmy jakie problemy miała szlachta
- o czym rozmawiała
- o czym dyskutowała - jest połowa XVIII wieku.

SZLACHCIC 1

Polska nigdy się z nikim łączyć nie powinna:
Niech cicho nie siedzi, ale niech nie będzie czynna.
A jeśli koniecznie o przymierze chodzi
Niech się z dalekim łączy, co jej nie zaszkodzi;
z Hiszpanią, Portugalią, nawet z Ameryką,
z Persami, Tatarami albo z Siczą dziką.

SZLACHCIC 2

Ten to nieszczęsny nierząd - to sejmów zrywanie
Kraj nasz zgubiło, ściągnęło obce panowanie.
Gnijąc w zbytkach, lenistwie i biesiad zwyczaj
Myśleliśmy o sobie, a nigdy o kraju.

SZLACHCIC 3

Ja co nigdy nie czytam,
Lub przynajmniej mało
Wiem, że tak jest najlepiej,
jak przedtem bywało.

SZLACHCIC 4

W nierządzie i letargu naród zanurzony
Raz we dwa lata sejmem był przebudzony
Nie dlatego, by radził, lecz żeby się kłócił
W nieładzie wszystko zastał, w nieładzie porzucił.

SZLACHCIC 5

Prawda, z tego wszystkiego przyjsć do czubów może,
Obce wojsko jak wkroczy to wszystko pogodzi
Po tym amnestia:
Panom buławy, urzędy,
Szlachcie dadzą wójtostwa, obietnice, względy.

SZLACHCIC 3

Dlaczego ten rząd?
Po co te wszystkie odmiany?
Alboż źle było dotąd?
A nasi przodkowie, nie mieliż to rozumu i oleju w głowie?
Byliśmy potężnymi pod ich ustawami.

SZLACHCIC 1

Tak to Polak szczęśliwie żył pod Augustami
Człek jadł, pił, nic nie robił
i suto miał w kieszeni.
Dziś się wszystko zmieniło i bardziej się zmieni.
Zepsuli wszystko, tknąć się śmieli okrutnicy
liberum veto, tej to wolności żrenicy.

SZLACHCIC 5

Przedtem bez żadnych intryg, bez żadnej zdrady
Jeden poseł mógł wstrzymać sejmowe obrady
Jeden ojczyzny całej trzymał w ręku wagę
Powiedział „Nie pozwalam” i uciekł na Pragę.

SZLACHCIC 4

I to wszystko klęsk naszych
przyczyną się stało

SZLACHCIC 2

Będą jeszcze dla Polski dni świetne wrócone, będą
byleby naród, cnotą zapalony
chęcią dobra ojczyzny z królem połączony
Uwadzić się namową przewrotnym nie dawał
I w zaczętej już pracy nigdy nie ustawał.

DAMA Z SYNEM

Ciesz się mężu nasz syn wrócił właśnie
Od jego opowieści serce rośnie - (syn wita się z ojcem i ze wszystkimi)

SZLACHCIC 2

Patrząc na cię, największy mam powód wesela
Że w synu moim widzę już obywatela.

SZLACHCIC 5

Mówże, coście działali, byłeś świadkiem wszystkiego.

SYN

Weźmy weselne szaty
Dzień to kraju święcimy
Odzyskaliśmy straty.
Sposób na wolność znaleziony.
Żołnierz kraju obroną

Miastaśmy podźwignęli
Już nad każdą koroną
Krwi nie będziemy leli
Miasta, wioski szczęśliwe
Wstawajcie, słońce wschodzi
Niebo wylało się tkliwie
I ludzi z ludźmi godzi

OJCZYŻNA

Tamte dni, to pożółkłe ale bezcenne karty historii
pisanej z myślą i sercem dla nas.
Karty stare, ale żywe, bo nie można o nich zapomnieć,
bo to one stworzyły dzisiejszą radość, zabarwiły teraźniejszość kolorem swoich
wspomnień,
zostawiły blask tamtych dni.

DZIEWCZYNA 1

Jest rok 1791. Wielkie dni przeżywa Warszawa.
Oto już czwarty rok obraduje w stolicy sejm zwany
Sejmem Czteroletnim lub Wielkim.
Toczy się na nim zacięta walka o losy Polski.
Bo tak dalej być nie może, aby ci, których obchodzą tylko własne prywatne sprawy,
mogli rządzić państwem.

DZIEWCZYNA 2

Wśród posłów była grupa ludzi mądrych,
Kochających ojczyznę, takich jak:
Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic, Ignacy Potocki,
Stanisław Małachowski i inni.
Chcieli oni zmienić dawne, niesprawiedliwe i złe prawa,
które prowadziły Polskę do zguby.

DZIEWCZYNA 3

Głosili oni, że mieszczenie powinni mieć swoich posłów
w sejmie i brać również udział w rządzeniu państwem.
Występowali w obronie chłopów.
Uważali, że władza królewska powinna przechodzić
z ojca na syna, tak jak było dawniej w Polsce
za Piastów i Jagiellonów.

DZIEWCZYNA 4

I wojska musi być w kraju więcej.
I podatki powinni płacić wszyscy, a więc i magnaci i szlachta i księża.
A im więcej kto ma majątku, tym więcej powinien dawać na skarb państwa.

DZIEWCZYNA 5

Magnaci, którzy nie chcieli wprowadzania nowych praw,
przekupili wielu posłów na sejmie warszawskim.
Posłowie ci krzyczą na wszystko: veto - nie pozwalam!

Niejeden skory do bójki, chwyta nawet za szablę.

DZIEWCZYNA 6

Patrioci nie ustępują. Wielcy działacze i pisarze wydają pisma,
w których uczą jakie powinny nastąpić w kraju zmiany,
aby było sprawiedliwiej i lepiej.

DZIEWCZYNA 7

Aż nadszedł dzień 3 maja 1791 roku!
Zielenią pokryły się brzegi Wisły.
Wiosenne podmuchy szły od rzeki
I w sercach ludzkich było radośnie.

OJCZYŻNA

Była wiosna, wiosna w koło, nadszedł cudny maj!
Takiego maja, cudnego maja nie było jeszcze!
Zieleń i błękit, trele piosenki, rozsypał szczerze...
Jakże z tym majem, prześlicznym majem, było nam dobrze.

POLONEZ OGIŃSKIEGO

(podkład muzyczny - recytacja)

OJCZYŻNA

A jak ciebie kto zapyta
Kto ty taki, skąd ty rodem
Mów, żeś z tego łąnu żyta
żeś z tych łąk co pachną miodem.

Mów, że jesteś z takiej chaty
co piastowską chatą była
Żeś z tej ziemi, której kwiaty
gorzka rosa wykarmiła.

TANIEC - Polonez

CZEŚĆ II

OJCZYŻNA

Hej, przed Zamkiem Królewskim
lud poruszony czeka od rana.
W mroku ołtarza lśni złota księga
Nową ustawę król czcić przysięga
O wojsku, o podatkach, o dziedzicznym tronie
Dlatego tak radośnie w naszej polskiej stronie.
Będziemy teraz silni, potężni i mocni
Bo Sejm Czteroletni pracował owocnie.
Udowodnił swą mądrość i czy wiecie?
Wspaniałe te prawa zasłyną na świecie.

RECYTATOR

Dzisiaj naród w sejmowej sali
epokowe prawa uchwalił
więc idzie szlachta, plebs i wielmoże
każdy radować się dzisiaj może.

RECYTATOR

Majowe słońce płonie nad światem
dzień to radości, szczęścia i sławy
drżą od okrzyków mury bogate
patrycjuszowskiej starej Warszawy.

RECYTATOR

Świeci w słońcu świeci
staromiejska fara
Przed warszawskim zamkiem
ludu - co niemiara.

OJCZYZNA

Krzyczy sąsiad do sąsiada

RECYTATOR

Ejże waszmość panie
ważna rzecz się stanie
Mądre prawa pono
właśnie ułożono

OJCZYZNA

Król na czele spieszy,
przed ołtarzem Bożym
z powagą wielką
przysięgę wnet złoży

Dłoń na świętą księgę
ze wzruszeniem kładzie
i składa przysięgę
Bogu i gromadzie

KRÓL

Ślubuję Ci Panie
Jakom Król jest prawy,
Dopóki sił stanie
Nie zdradzić ustawy.
I że w polskim kraju
od krańca po kraniec
braterstwo i miłość
nigdy nie ustanie
Bogacz to, czy biedny
z panów to, czy z kmieci

wszyscyśmy wszak jednej
matki Polski dzieci.

WSZYSCY

Wiwat król kochany, wiwat wszystkie stany

JACENTY (wyciera oczy)

Takim wzruszony, przejęty

JEJMOŚĆ AGNIESZKA

Płaczesz panie Jacenty?

JACENTY

I jejmość też płaczesz?

AGNIESZKA

Jakże by inaczej
Kumie, już na świecie
Lepiej teraz będzie,
Szlachcic z mieszczańinem
tak jak równy siędzie.

Prawdę jejmość gadasz
Człeka nie zaszczyty
Nie ród znakomity
Tylko jeno cnota
Zdobi na kształt złota

PIOSENKA - Witaj Majowa Jutrzenko

RECYTATOR

Czy to można zrozumieć
Czy w to można uwierzyć
że kiedyś dzieciom broniono, polskich pacierzy
że się po polsku czytać uczono po kryjomu
i że tylko w domu i bardzo ostrożnie
o historii polskiej mówić było można.

RECYTATOR

Jakże jesteśmy szczęśliwi dziś my - polskie dzieci
w wolnym urodzone kraju
jakże jasno dziś nam Biały Orzeł świeci
w dniu Trzeciego Maja

RECYTATOR

Dziś w wolnej Polsce naród cały
święci ten dzień radosny
dzień wolności i chwały
święto wiosny!

RECYTATOR

A kiedyś w latach niewoli
może tylko wiatr na szczycie topoli
może skowronek szary nad zorany polem
albo słowik przy szumie gaju
śpiewały o Trzecim Maju

RECYTATOR

Maj - rocznica pięknych serc
Maj - rocznica wielkich myśli
Tym co dawno przeminęli
Hołd składają ci co przyszli.

Choć przeminął dawno wiek
Dawne hasła się zmieniły
Orzeł począł nowy bieg
Lecz z przeszłości czerpał siły.

RECYTATOR

Tym, co w Polsce dali myśl
Aby stworzyć cud majowy
Cześć z oddaniem złożmy dziś
Przed pamiątką chyląc głowy.

RECYTATOR

Co ci dać za to, jaką zapłatą
Tobie się Polsko odwdzięczę
- za dobre słowo
- za pieśń majową
- za radość w sercu, za tęczę?

OJCZYŻNA

Mnie nie potrzeba
Złotych gwiazd z nieba
Ni czterolistnych koniczyn
Pomóżcie wy mi - sercami swymi
Bo bez was byłabym niczym

Od skarbów wole was, kiedy
W szkole piątkami mi pomagacie
Oto nagroda co sił mi doda
O takiej marzę zapłacie

Gdy dorośniecie, każdy na świecie
Wielką zasługę wam przyzna
I w wasze ręce plony w podzięce
Złoży szczęśliwa Ojczyzna.

ODA DO RADOŚCI

O radości iskro bogów
Kwiecie elizejskich pól
Święta na twym świętym progu
Staje nasz natchniony chór.
Jasność Twoja wszystko zaćmi
Złączy co rozdzielił los
Wszyscy ludzie będą braćmi
Tam, gdzie Twój przemówi głos

Patrz, patrz wielkie słońce światem
Biegnie, sypiąc złote skry
Jak zwycięzca i bohater
Biegnij z nami też i ty.
Radość tryska z głębi Ziemi
Radość pije cały świat
Dziś wchodzimy, wstępujemy
Na radości złoty szlak.